

Nacional

COVID-19

Transmissió
1,29

Dada anterior: 1,31

Els nous contagiats per cada positiu no han de superar l'1

Nous contagiats
2.228

Dada anterior: 3.246

L'indicador hauria d'estar per sota dels 1.000 contagis/dia

Llits d'UCI
177

Dada anterior: 168

Les UCI haurien d'acollir un màxim de 300 malalts greus

POLÍTICA EL DEBAT CONSTITUENT

Embrió constitucio

FASE Debat Constituent prepara, amb el concert de Lluís Llach del 18 de desembre, l'impuls final per fomentar la participació en el qüestionari sobre com ha de ser la Catalunya del futur **FINAL** El document constituent s'elaborarà a la tardor

Jordi Alemany
BARCELONA

El debat i la discussió sobre la construcció d'una Catalunya independent o no, sobre el seu model organitzatiu, els drets i obligacions, les relacions econòmiques i polítiques amb l'entorn i la base normativa que l'ha de regir, entre d'altres, afronta la recta final a través de la plataforma Debat Constituent, que a partir del maig de l'any vinent començarà a processar i quantificar les propostes per articular els principis constituents que han de regir el futur polític de Catalunya.

Malgrat que la reivindicació independentista no viu el seu millor moment després d'arribar al punt àlgid l'octubre del 2017, amb l'estocada anímica derivada de les conseqüències de la sentència del Tribunal Suprem (TS) de l'octubre del 2019, el govern presidit per Quim Torra va posar les bases un any abans perquè continués la feina dels altres processos oberts que haurien de ser el full de ruta que podria culminar amb una futura constitució catalana.

Torra va donar el 23 d'octubre del 2018 la batuta al cantautor i exdiputat Lluís Llach perquè formés el Consell Assessor per a l'Impuls d'un Fòrum Cívic i Social pel Debat Constituent, ara ja dissolt des de l'agost del 2019, un cop va acabar l'encàrrec de fer una proposta metodològica per tirar endavant un procés transversal, dinàmic, inclusiu i plural per a l'aprovació d'aquestes bases constitucionals de la Catalunya del futur. La proposta s'impulsa i s'arti-

Els àmbits temàtics del Debat Constituent

1 ELEMENTS CONSTITUTIUS

- 1.1. Model d'estat
- 1.2. Llengua
- 1.3. Nacionalitat, ciutadania i immigració
- 1.4. Redacció i reforma de la Constitució

2 DRETS

- 2.1. Principis d'aplicació dels drets
- 2.2. Drets civils
- 2.3. Drets polítics
- 2.4. Drets socials, econòmics i culturals
- 2.5. Drets dels animals i de la natura
- 2.6. Garanties dels drets

3 PARTICIPACIÓ POLÍTICA I ORGANITZACIÓ DEL PODER

- 3.1. Participació de la ciutadania i democràcia directa
- 3.2. Control democràtic sobre el poder
- 3.3. Poder legislatiu
- 3.4. Administració electoral
- 3.5. Poder executiu
- 3.6. Poder judicial
- 3.7. Garanties constitucionals i de drets humans
- 3.8. La Fiscalia
- 3.9. Altres òrgans

4 ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

- 4.1. Principis generals del model territorial
- 4.2. Divisió politicoadministrativa
- 4.3. Model territorial de país i distribució de competències polítiques

5 RÈGIM ECONÒMIC

- 5.1. Model econòmic
- 5.2. Política fiscal
- 5.3. Política financera
- 5.4. Treball i producció

6 TERRITORI, RECURSOS NATURALS, SECTORS ESTRATÈGICS I EMPRESSES PÚBLIQUES

- 6.1. Territori i béns naturals
- 6.2. Sectors estratègics i empreses públiques

7 SEGURETAT I RELACIONS INTERNACIONALS

- 7.1. Defensa, seguretat i protecció
- 7.2. Integració regional
- 7.3. Tractats internacionals

cula mitjançant una coordinadora nacional de les diverses iniciatives de debat, anomenades "enteses territorials".

Aquestes plataformes han anat sorgint arreu del país i en dimensions diverses, ja sigui d'àmbit municipal, comarcals o d'àrees més grans, i ja en són més de 106. L'objectiu era informar de com s'ha de desenvolupar el procés i animar a participar-hi, però també es fan actes en diversos formats, sobre els set àmbits definits en la metodologia del procés, i que són: els elements constitutius, com el model d'estat, la llengua i la nacionalitat, entre d'altres; els drets; la participació política i l'organització del

La data

18.12.21

Tindrà lloc el concert de Lluís Llach i altres artistes per recaptar fons destinats a promoure la participació en el qüestionari.

poder; l'organització territorial; el règim econòmic; el territori, els recursos naturals, els sectors estratègics i les empreses públiques, i la seguretat i les relacions internacionals.

Els actes s'estan desenvolupant arreu per temàtica, amb l'objectiu de clarificar conceptes o intercanviar opinions, i fins i tot poden ser de molt petit for-

La xifra

102

actes participatius han organitzat les enteses territorials des del gener del 2021.

mat i convocats per entitats diverses. La intenció és obtenir tantes opinions i reflexions com sigui possible sobre els àmbits temàtics perquè qui hi estigui interessat s'inscriu en el registre d'usuaris i es descarregui l'aplicació específica per a dispositius electrònics, sense cost, i contesti anònimament el qüestionari de 144 pre-

Anònim, modificable i explicatiu

El mètode escollit per participar en el Debat Constituent es basa en l'anonimat després de descarregar-se l'aplicació mòbil i registrar-s'hi. L'accés es fa mitjançant un correu electrònic, una contrasenya i un codi numèric que s'atorga automàticament a l'hora de fer la petició. Amb això, l'usuari pot accedir al web i contestar les 143 preguntes dels set àmbits –una més en cas de ser ciutadà de l'Aran– triant una de les respostes que s'hi inclouen. La particularitat, i per això s'organitzen els debats temàtics per contrastar punts de vista i opinions a l'entorn de cada temàtica, és que pots accedir

al qüestionari tants cops com vulguis per modificar la teva opinió fins que es tanqui el procés. Ara hi consta que el termini venç el 31 de desembre, però està previst modificar-lo fins al maig, coincidint amb la durada dels debats. En cada àmbit hi ha enllaços de text que clarifiquen conceptes tècnics, així com vídeos de les diverses sessions organitzades, per fomentar que les respostes puguin ser raonades sense haver de ser un expert en la matèria. El lloc web també permet accedir als continguts i enllaços d'altres processos constituents i textos articulats fets a Catalunya fins ara.

FOTO: MANEL LLADÓ / GRÀFIC: EL PUNT AVUI

L'APUNT

No és egoisme,
és generositat

Virtudes Pérez

En uns moments com els actuals, tan marcats per la crisi i la incertesa d'una pandèmia que no acaba d'estar controlada, és una bona notícia que les famílies continuïn amb els processos d'adopció i acollida d'infants. I encara més quan, en molts casos, aquests processos no només són llargs i burocràticament molt feixucs, sinó que poden topar amb traves imprevistes.

És el que ha passat amb l'adopció a Haití, on hi ha més de 50.000 nens en orfenats que no poden ser adoptats perquè el govern espanyol ha tancat aquesta possibilitat per la inestabilitat i els perills que presenta el país. Fa poc s'ha creat l'Associació d'Adoptants a Haití, que, malgrat el risc, lluita perquè es reobri el procés d'adopció. No és egoisme, és generositat.

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

nal

gundes, dividides en set àmbits, i que ja inclou diverses respostes per tal que se'n triï una. Una fórmula que permet recollir moltes opinions –actualment hi ha registrades unes 5.000 persones– i dona facilitats per recopilar i processar les dades, ordenant-les també per zones territorials, edat o gènere.

La pandèmia va alentir tot aquest procés i va fer miques el calendari. Ara s'està encara en la fase dels debats i recollint les dades dels qüestionaris, que acabarà el maig de l'any que ve, i precisament per poder impulsar i finan-

Unes 5.000 persones s'han registrat a l'app per fer el qüestionari

çar una campanya específica perquè la gent s'hi registri, s'organitza el concert de Lluís Llach, acompanyat de molts altres artistes, el 18 de desembre al Palau Sant Jordi, amb entrades que es poden comprar en el lloc web.

L'extracte dels resultats del qüestionari el farà un fòrum cívic i social que la Coordinadora Nacional hauria de crear el gener de l'any que ve, que prèviament ja haurà tingut la tabulació dels resultats, amb l'objectiu de decidir com es tracten aquelles qüestions amb el parer més dividit, fer l'aprovació de les propostes constituents i decidir com es presenten de manera pública i també al Parlament de Catalunya. Un procediment que validarà la Coordinadora Nacional i també les enteses territorials, amb la finalitat inicial que els representants polítics acabin convocant una assemblea o un parlament constituent. ■

L'expresident Torra i Llach, presentant el Consell per a l'Impuls d'un Fòrum Cívic i Social l'octubre del 2018 ■ J. LOSADA

De Vinaròs a l'auge del procés

TEMPTATIVES • Fins a cinc iniciatives s'han presentat des dels anys noranta per fer una constitució catalana **ESCLAT** • Entre el 2014 i el 2016 van confluir diversos moviments i propostes per articular o consensuar un text normatiu

J.A.
BARCELONA

Des que el gener del 2008 es va presentar una iniciativa legislativa popular per portar a aprovació un text per a l'elaboració d'una constitució catalana, i que va ser rebutjada per la mesa del Parlament perquè s'escapava de l'àmbit competencial de la Generalitat, diversos moviments i processos han recollit la inquietud perquè Catalunya es doti d'un text normatiu propi. En els darrers 30 anys s'han elaborat fins a cinc textos, el primer dels quals es va aprovar el 14 d'abril de l'any 1991 com a avantprojecte de constitució catalana a Vinaròs per part de la Coordinadora Nacional de Catalunya Lliure, formada per Moviment de Defensa de la Terra-PSAN (MDT) i el Front Nacional de Catalunya. Un redactat que era molt semblant al que va presen-

tar Reagrupament Independentista (RI) nou anys després i que va incloure en el full de ruta de la formació liderada per Joan Carretero, que es va aprovar el 21 de març del 2010. El text, amb 26 articles, s'inspirava en el model anglosaxó, derogava la Constitució espanyola del 1978 i promulgava que el nou text s'havia de ratificar en referèndum un cop fos aprovat pel Parlament. El fet que la formació no obtingués representació en les eleccions va provocar que el text jurídic no s'acabés incorporant en el debat polític.

La sentència del Tribunal Constitucional (TC) del 27 de juny del 2010 contra l'Estatut va ser el punt d'inflexió per al creixement del moviment independentista i l'eclosió del procés, amb mobilitzacions massives i l'empenta definitiva a l'impuls de les consultes sobre la independència als municipis després de la inicial d'Arenys de Munt

del setembre del 2009. Després va venir l'aprovació de la declaració de sobirania i pel dret a decidir al Parlament el 2013 i els preparatius per a la consulta impulsada per la Generalitat que va culminar el 9 de novembre del 2014 un cop constituït el Consell Assessor per a la Transició Nacional i el Pacte Nacional pel Dret a Decidir. Durant tot aquest període, experts en diversos àmbits impulsaven la redacció de tres textos constitucionals des de diversos vessants que van acabar confluint en la iniciativa Constituïm.cat, que va lliurar l'avantprojecte de 148 articles a la presidenta del Parlament, Carme Forcadell, el maig del 2016, després de recollir 3.400 aportacions de la ciutadania.

El primer que es va impulsar va ser el de Constitució.cat, encapçalada pel professor de ciències polítiques i dret internacional als Estats Units Oriol Vidal-

Aparicio, amb la col·laboració de professors catalans de la Universitat d'Arizona, membres del Centre Català de Madrid i diversos professionals de Barcelona. Van presentar el seu text el gener del 2015 i un mes després el jutge Santiago Vidal, just l'endemà que la Fiscalia General de l'Estat en demanés la inhabilitació, presentava en públic l'esborrany elaborat per diversos juristes a l'Ateneu Barcelonès i la iniciativa Unanovaconstitucio.cat, en què es podien fer esmenes a l'articulat. En aquell acte, també hi va intervenir Vidal-Aparicio per explicar la seva proposta, així com la que van elaborar la sectorial de l'ANC Enginyers per la Independència, encapçalats per Joan Fonollosa.

En paral·lel, altres processos van començar a caminar, com el projecte *El país que volem*, amb un consell ciutadà i un d'entitats el 2014 per recollir propostes, i el del maig del 2015 de la plataforma Reinicia Catalunya, que aglutinava fins a catorze enti-

El maig del 2016 es va lliurar un projecte de constitució refonent tres propostes

tats per definir una metodologia perquè hi participés la ciutadania que es va concretar el març del 2016 presentant el fòrum de la Convenció Constituent Ciutadana de Catalunya. La campanya d'impuls del referèndum que va culminar amb l'1 d'octubre del 2017, i la ingerència del TC anul·lant les conclusions de la Comissió d'Estudi del Procés Constituent al Parlament, que presidia Lluís Llach com a diputat de Junts pel Sí, van acabar prenent protagonisme a la iniciativa. Una iniciativa que va aglutinar l'altre gran moviment impulsat per Arcadi Oliveres i Teresa Forcadell per la convocatòria d'un procés constituent que definís un altre model polític, econòmic i social, i que permetés ampliar el focus del debat ciutadà i no se centrés només en la independència.

Amb l'aixecament del 155 el maig del 2018, el president Quim Torra anuncia durant la investidura que un dels pilars de l'acció de govern serà l'impuls d'un procés constituent de base ciutadana, i cinc mesos després designa Llach per liderar la iniciativa que ha de cloure l'any que ve. ■

POLÍTICA **EL DEBAT CONSTITUENT****OPINIÓ**

Constitucionalisme independent

A mitjan segle XII, amb la conquesta a l'islam de Tortosa, Fraga i Lleida, Catalunya assolí els límits territorials que, amb petites modificacions –Fraga acabaria, un dia, integrant-se al regne d'Aragó–, té en l'actualitat. La unificació dels diversos comtats constituïts segles anteriors donà lloc, també, a la consolidació de l'estat nació governat per una dinastia que pervisqué de pares a fills fins al Compromís de Casp del 1412 i que, amb alts i baixos, sota els Trastàmares i els Àustries, mantingué la sobirania fins al 1714.

Si bé és possible que ja al segle VIII es parlés català a la Catalunya Vella, aquest fet s'intensificà al segle X i es consolidà la centúria següent. Del 1105 és el primer document, conservat, escrit totalment en català.

Així, durant aquells segles es varen configurar els trets que caracteritzen una realitat nacional o, potser, un estat constituït per grups socials diversos, progressivament aplegats sota una mateixa estructura política. Vaig escriure: "Aquests trets són els següents: un origen comú, un territori, una vida econòmica, i una estructura social definides, una comunitat de cultura que s'expressa en una mateixa llengua, el català, un dret que regula els comportaments col·lectius, i, sobretot, una consciència identitària de tots aquests elements."

Aquesta societat necessitava

que s'explicitessin unes normes jurídiques, d'abast general, reconegudes pel col·lectiu del país. De mitjan segle XII data la primera gran compilació, coneguda amb el nom d'Usatges, que, amb altres codis de què parlarem, tingueren plena vigència fins a principis del segle XVIII. D'alguna manera, els Usatges poden ser considerats com el primer text constitucional de Catalunya.

L'usatge *Una quaque gens elegit legem* ho deixa ben clar: cada nació elegeix la seva pròpia llei.

Corts s'hi havia de sumar la facultat legislativa del monarca, exercida per la seva cort, i, també, per les normes aprovades pels grups dirigents en les assemblees parlamentàries. La cort comtal donà lloc a la Cort General, en la qual s'anaven aprovant les lleis.

Des de ben aviat, aquestes constitucions eren el resultat d'un pacte entre el sobirà i els *diutats* reunits en assemblea parlamentària. Les lleis i disposicions aprovades tenien, així, validesa per a tot el Principat. La referida

“ Si nos i els nostres successors desitgem fer una constitució a Catalunya, l'hem de realitzar amb l'aprovació i el consens dels prelats, barons, militars i ciutadans

Pere II el Gran a les Corts de Barcelona, 1283

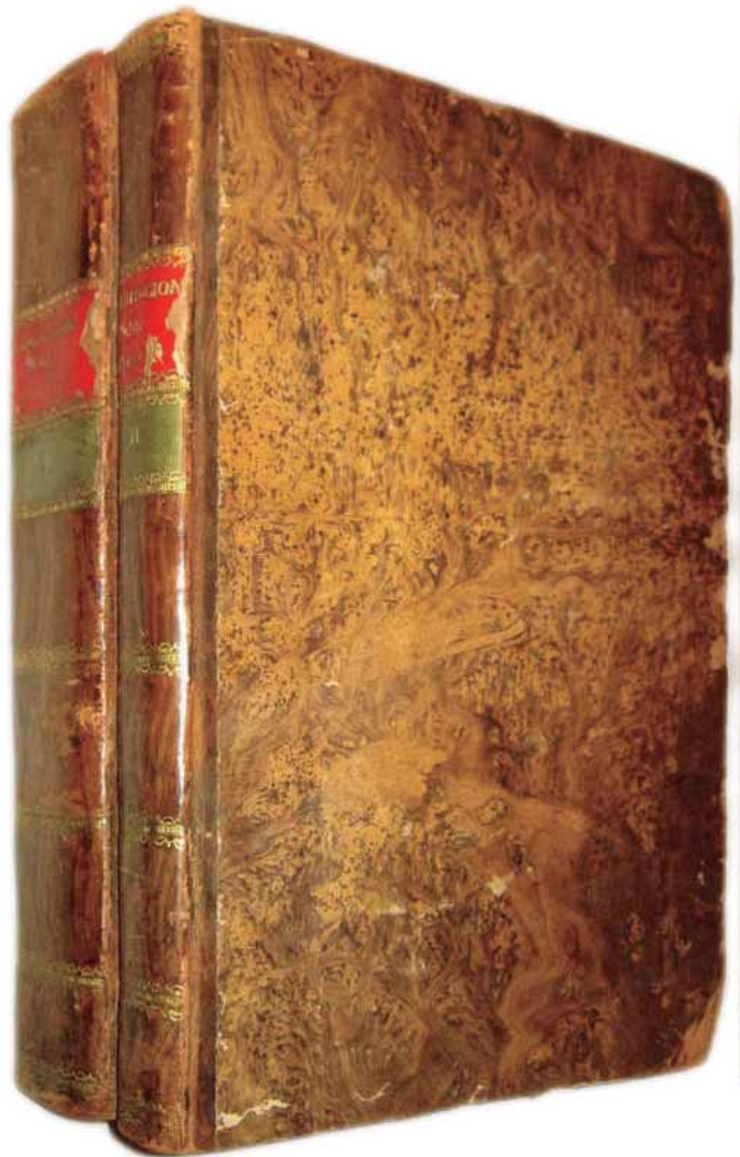
Aquesta, a través del temps, és el fonament constitucional d'un país, Catalunya.

A començament del segle XV es va sentir la necessitat d'aplegar en un mateix codi tot un seguit de normes, lleis i disposicions reials que estaven dispersos, la qual cosa posava dificultats a l'exercici de la justícia i a la regulació del capteniment d'una societat cada dia més complexa i, per tant, més conflictiva.

A aquestes normes i a les constitucions aprovades per les

Cort celebrada a Barcelona el 1283 consolidà el pactisme i, també, el constitucionalisme modern.

La constitució que s'hi aprovà deia –és el monarca qui parla–: “*Item estatuim, volem i, també, ordenem, que si nos i els nostres successors desitgem fer una constitució a Catalunya, l'hem de realitzar amb l'aprovació i el consens dels prelats, barons, militars i ciutadans*” –és a dir, els tres estaments, braços o cambrets que tenien representació a les assem-

bles legislatives parlamentàries, o bé la major part d'aquells. Heus ací el germen d'una divisió de poders que, adaptat a la realitat social d'aleshores, serà la base d'un sistema democràtic català.

Els analistes acadèmics més solvents, des del segle XV, sempre van sostenir que a Catalunya es va tractar les lleis paccionades, perquè el simple desig del sobirà no tenia força de llei si era contrà-

ria a les constitucions.

L'eminent jurista català contemporani Josep M. Pons i Guri va escriure, ja a inicis del segle present: “El sobirà podia dictar pragmàtiques, decrets, ordinations, estatuts o edictes generals, però sempre amb la condició de no anar en contra del que era establert en les constitucions, capítols i actes de cort, les quals no podien ésser perjudicades per

LES CONSTITUCIONS CATALANES

El primer precedent surt de les Corts de 1283

Les primeres constitucions catalanes van ser promulgades en les Corts de Barcelona de 1283, sota el regnat de Pere II el Gran, després que el seu pare, Jaume I, ja hagués jurat fidelitat als drets i furs catalans davant dels representants dels nobles, els clergues i les ciutats, els tres braços socials que constituïen les Corts. Es van elaborar fonamentalment a partir dels Usatges de Barcelona (segles XI i XII) i també dels preceptes de les assemblees de pau i treva i són fruit del pactisme com a forma de govern singular en plena edat mitjana, ja que el rei legislava d'acord amb els estaments representats a les Corts.

Fragment d'un dels 174 Usatges de Barcelona

S. XV: dues compilacions i una impressió incunable

Les constitucions catalanes van ser compilades per primer cop al segle XV. Les Corts reunides a Barcelona el 1413 ho van suggerir a Ferran d'Antequera, que acabava de ser coronat després del Compromís de Casp. A aquella primera recopilació, n'hi va seguir una altra el 1493, sota el regnat del seu successor, Ferran II el Catòlic, a les Corts de Barcelona celebrades aquell mateix any. Aquesta compilació es va imprimir en edició incunable de 1495, juntament amb els Usatges de Barcelona: *Usatges de Barcelona, constitucions, capítols i actes de cort i altres lleis de Catalunya*.

Reproducció de la compilació de les constitucions

Jaume Sobrequés i Callicó
Historiador

Constitucions catalanes promulgades i editades en tres volums el 1702. A la dreta, a dalt, edició incunable de les Constitucions de 1495. A sota, manuscrit del segle XIII-XIV dels Usatges de Barcelona

aquestes disposicions, puix que és nul el que vagi contra el dret paccionat.”

La modernitat del sistema polític i jurídic de la Catalunya sobirana de l'edat mitjana no ha deixat de ser objecte de profunda admiració pels estudiosos europeus que s'han ocupat d'aquesta qüestió.

La tràgica desfeta del 1714, amb el decret borbònic de la No-

va Planta, comportà la destrucció de sistema jurídic constitucional, que, fins aleshores, era un fre insalvable per als capteniments despòtics de la monarquia.

Començà, aquell any, un procés unificador i s'imposà la manera de fer del règim polític castellà, en el qual la voluntat reial preleva per damunt de tot i, per tant, sobre allò que disposessin les Corts, que passarien a ser una

institució testimonial. Era l'antítesi fidel d'allò vigent al Principat des de molts segles abans.

Les grans compilacions

A diferència d'allò que succeeix en els règims democràtics contemporanis, a la Catalunya sobirana no existia un únic text constitucional –els fets avui, d'encara no dos-cents articles–, mentre que la primera codificació tenia

343 grans folis impresos. El constitucionalisme català es contenia en les imponents compilacions que, en les edicions de 1495, 1583 i 1702 i també de 1706, recollien tot el constitucionalisme de Catalunya.

El primer codi constitucional fou editat el 1495, recollint drets i disposicions legals de diversa naturalesa de molts segles abans, seguint la disposició parlamentària del 1413. Hem de fer justícia als juristes de l'època, Jaume Callís, Bonanat Pere i Joan de Bellmunt, per la ingent tasca que realitzaren per donar forma a aquest aplec dels textos legals referits. Un dels objectius de l'obra s'explicita en la introducció: “Veure e entendre los drets de la pàtria.”

La codificació constitucional del 1585 va ser obra dels juristes designats pels estaments Onofre Pau, Joan Cella, Nicolau Frexenet i Miquel Pomet. En el desig de constituir una comissió paritària entre el rei i les Corts, el monarca designà Miquel Cordellas, Martí Joan Franquesa i Francesc Puig.

Aquesta compilació pot ser considerada la primera edició de les constitucions de Catalunya. Com succeeix en les constitucions dels nostres dies, les antigues de la Catalunya independent també admetien interpretacions sempre que no anessin en contra d'altres constitucions aprovades abans.

La darrera gran compilació constitucional va ser feta per encàrrec de Felip IV de Catalunya –el tristament Felip V de Borbó– el 1702, poc abans que la Generalitat l'hagués destituït, la qual cosa comportà l'inici de la Guerra de Successió. La “benignitat” dels primers mesos del regnat de Felip V es va girar aviat cap a una política opressiva.

El disgust del Borbó per l'actitud catalana va ser expressada per un ministre seu, que arribà a

afirmar, no sense gran cinisme: “Lograron los catalanes quanto deseaban, pues ni a ellos les quedo que pedir, ni al rey cosa especial que concederles, y así vinieron a quedarse más independientes del rey, que lo está el Parlamento de Inglaterra.”

L'arxiduc Carles d'Àustria, com a Carles III, rei dels catalans, durant la Guerra de Successió contra Felip V, promulgà la darrera Constitució catalana, “en la Cort celebrada als catalans, en la Ciutat de Barcelona, en la casa de la

Statuïm i ordenem que les Constitucions de Catalunya, Capítols, y Actes de Corts no puguin ésser revocades, alterades, ni suspeses, sinó en Corts Generals, i si lo contrari sia fet no tinga ninguna força ni valor

Constitució 18, pàg. 52

Deputació del General de Catalunya, en lo any 1706”. Pocs anys després, en perdre el Principat la guerra contra la coalició franco-castellana, el 1714, una bona part dels preceptes constitucionals catalans varen ser derogats pel decret referit de Nova Planta. Es posava fi, d'aquesta manera, a un règim parlamentari i a un sistema constitucional que, amb les naturals limitacions pròpies de l'antic règim, va ser una de les experiències polítiques més avançades a l'Europa de l'edat moderna.

Promulgat per Felipe II i editat en 3 volums el 1585

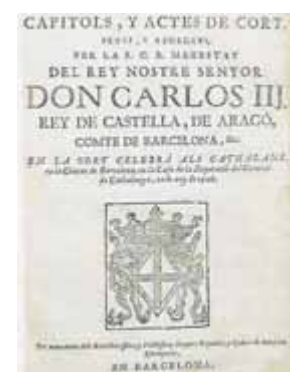
Des de Carlos I (1516) –net i hereu de Ferran el Catòlic–, els reis hispànics anaven a les Corts Catalanes per negociar l'aportació tributària catalana; a canvi, juraven respectar les constitucions de Catalunya, com el text legal que regulava la vida política, jurídica i econòmica del país. Felipe II ho va fer a les Corts de Montsó de 1585, amb una nova ampliació de les constitucions, primer cop editades en tres volums sota el títol: *Constitucions y altres drets de Catalunya compilats en virtut del Capítol XXIII de les Corts per la S.C. y Reial Majestat del Rey don Philip nostre senyor celebrades en la vila de Montsó. Any M. D. LXXXV.*

Primer volum, de tres, de les constitucions, editat el 1588

Última expressió abans de 1714 i el dret de conquesta

L'última actualització constitucional va ser jurada i promulgada a principis del segle XVIII pels dos candidats a la corona hispànica. A les Corts de Barcelona de 1701-02, ho va fer Felip d'Anjou, el primer rei Borbó, sota el títol *Constitucions y altres drets de Catalunya, compilats en virtut del Capítol de Cort LXXXII, de les Corts de S.C. y Reial Majestat del Rey don Philip IV, nostre senyor celebrades en la ciutat de Barcelona. Any M. DCC.II.* Aviat les va incomplir i Catalunya va prendre partit per l'arxiduc Carles, que les va jurar a les Corts de 1705-06 a Barcelona. Van estar vigents fins a 1715, després abolides apel·lant al dret de conquesta.

Constitucions “atorgades” per l'arxiduc Carles el 1706

Gabriela Serra Membre de la Coordinadora Nacional d'Enteses Territorials del Debat Constituent

“Proposem passar de la protesta a la proposta”

PROCÉS • “No demanem a ningú que redacti una llei, només necessites reflexionar i que algú t'acclareixi arguments i et doni elements per contestar el qüestionari” **CONTINGUT** • “Serem profundament gelosos perquè no hi hagi interpretacions” **RESULTAT** • “Malament qui no vulgui fullejar, i ja no dic estudiar, els resultats sobre què pensa una part del poble”

Jordi Alemany
SENTMENAT

Fa mesos que es desplaça pels municipis explicant què és el Debat Constituent i animant a participar-hi i aprofitem que dimecres ho va fer a Sentmenat perquè també ens en faci cinc cèntims.

Què explica en aquests actes i què vol saber gent?

D'on surt el Debat Constituent, com va ser la creació del Consell Assessor per a l'Impuls d'un Fòrum Cívic i Social pel Debat Constituent, les fases del debat, en quin punt som ara i tota la feina que ens queda per fer. La gent té molta preocupació per saber d'on ve, perquè s'han donat notícies no sempre ben ajustades. Com que hi ha hagut altres experiències, hi ha una mica de confusió sobre per a què servirà. I la gent vol saber qui hi ha al darrere, que és legítim. Preocupa saber si l'esforç d'inscriure-s'hi val la pena o no. Hi ha aquest punt de vista de ponderar les coses des del mercantilisme en un moment històric, cultural i polític en què la gratuïtat i l'altruisme no cotitzen i tot ha de tenir una finalitat palpable.

Detecten por?

No. Les inscripcions, el web i l'aplicació són segurs, fora del domini de l'Estat espanyol. Quan t'hi inscrius, reps una clau personal i les teves dades desapareixen i pots accedir amb aquesta clau tantes vegades com vulguis al qüestionari, que és anònim. Està bé que s'expliqui per tranquil·litzar la gent, però sempre els pregunto si s'han mirat el qüestionari i si hi veuen alguna pregunta que pugui ser objecte de repressió i que pugui acabar al Tribunal Constitucional quan no és cap llei. L'eina de la por és efectiva, i aquesta sí que és rendible. Hi ha una certa innocència..., perquè si tens un telèfon mòbil

Gabriela Serra, dimecres passat abans de l'acte de presentació al Teatre del Coro de Sentmenat ■ JUANMA RAMOS

o un compte bancari ja està controlat.

I no es troben gent que els diu que ja va participar en processos com aquest: Reinicia, El País que Volem o Constituïm?

Sí, però aquells no feien un plantejament punyent i concret, sinó de desitjos, amb tot allò de transcendent que té la paraula. I moltes d'aquestes coses concretes poden ser assolides sense arribar demà a la república. I és important, perquè moltes es converteixen en una guia de lluita. Els debats que fem serveixen per contrastar plantejaments diversos sobre cada àmbit, però no has d'arribar a acords com en anteriors processos, sinó que la persona pren posició responent el qüestionari, que pots modificar després. Hi ha una espècie de submissió cultural classista, de menysvalorar-se pel fet de no

tenir una expertesa, que no necessites per saber si vols una banca com la d'ara o pública, o una renda mínima, si saps que vol dir cada cosa. Molts cops els dic que totes les desgràcies que tenim les feien els experts. No demanem a ningú que redacti una llei i només necessites reflexionar i que algú t'acclareixi arguments i et doni elements per contestar el qüestionari.

Costa convèncer que hi participi gent no independentista?

És el nostre taló d'Aquil·les, perquè Lluís Llach té una vinculació directíssima amb l'independentisme i una servidora va ser diputada de la CUP. I és cert que l'espai immediat on trobem més sensibilitat i interès és el cercle sobiranista i independentista. En la composició del Consell Assessor inicial hi havia gent que no venia del món independentista, com l'Albano-Dan-

te, i n'hi havia d'altres que simplement eren demòcrates i que comparteixen que el sostre autonòmic no només és antipàtic i està acabat, sinó que l'hem de trencar per on calgui. El problema és que els escenaris no es desconflicteixen, sinó que cada vegada, dissortadament, hi ha més motius i raons perquè els pols facin certes pressions. Ens adreçem a les persones demòcrates que vegin que cal dissenyar un país amb cara i ulls, millor, generós, acollidor...

Quin document n'ha de sortir si no serà una constitució?

Els set àmbits i els més de trenta subàmbits dels qüestionaris es traduiran en mandats constituents. Serem profundament gelosos perquè no hi hagi interpretacions. No serà un llibre verd, blanc o rosa. Serà convertir cada pregunta en una posició majoritària.

El document l'ha de validar un fòrum cívic abans. Quan el constituïran?

Entre el maig i el juny acabaran els debats. Després, tindrem uns mesos per recopilar i fer una primera lectura de la síntesi que ens doni el sistema i començar a fer la proposta. A la tardor pensem que podrem fer la convocatòria i la celebració del fòrum cívic i social. El concert del dia 18 ha de donar més amplitud i il·lusió, perquè ens trobem massa sovint amb una sensació de desesperança i els proposem passar de la protesta a la proposta.

I no hi ha perill que un cop entregat al Parlament en un acte solemne quedi en un calaix?

S'ha de decidir en el fòrum cívic i social què vol dir un acte solemne, què significa el lliurament i què n'esperem.

El moviment no morirà un cop s'entregui?

Amb els resultats a la mà i els escenaris polítics que hem après que són imprevisibles, serà un debat a plantejar en el fòrum.

Hi haurà unes eleccions a prop...

Potser paga la pena, i això és collita pròpia, pensar si caldrà fer una proposta acompanyada de suggeriments o mobilitzacions. Tindrem un mapa de respostes sobre molts àmbits i a molta gent li pot interessar. En un procés real constituent, nosaltres seriem el poder constituent i el que en sortís seria vinculant i acceptat pel constituït. I pot donar moltes pistes sobre per on va bona part de la ciutadania, perquè mai s'ha preguntat d'una manera tan concreta i precisa sobre com triar els jutges, quantes legislatures haurien de durar els polítics o si vols una renda garantida universal. Malament qui no vulgui fullejar, i ja no dic estudiar, els resultats sobre què pensa una part del poble. ■

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Entre foc amic i enemic

1939 · La Generalitat està gestionant els permisos per buscar la fossa on dos bombers de Barcelona reclutats per l'exèrcit republicà van ser enterrats, a 70 metres d'una masia de Gurb **ARXIUS** · Una investigació de Bombers en Guerra recupera les dues versions sobre l'autoria de l'assassinat **ESPERA** · “Només faig que parlar-li, el tinc aquí retratat, i li dic: «Aviam si t'ajunto amb la mama»”, confia una filla

Emili Bella
BARCELONA

Bartolomé Isasa Ruiz i Manuel Alegre Villanueva eren membres del cos de Bombers de Barcelona quan van ser cridats a files per l'exèrcit republicà el setembre del 1938. Es van amagar a la masia de la Griera de Gurb (Osona), d'on van sortir el 3 de febrer del 1939 i van morir tirotejats cap a les quatre de la tarda. Isasa va rebre un tret a l'esquerra del front i Alegre, a darrere, a l'occipital. Així ho va declarar Dolores Viñas Campà, que vivia amb els pares en aquella masia. Ella mateixa i el seu germà van cavar una fossa i van enterrar-hi els cadàvers. Els van col·locar “en línia vertical”, de manera que el primer que apareixeria si s'obria la fossa seria Isasa. Gràcies al seu testimoni presencial, recollit el 1940 a la causa general instruïda pel franquisme per investigar “els fets delictius comesos en tot el territori nacional durant la dominació roja”, se sap que la fossa estava situada en un hort a uns 70 metres de la masia.

L'historiador terrassenc Marc Ferrer, impulsor de Bombers en Guerra, una iniciativa personal per omplir el buit historiogràfic sobre els bombers a Catalunya durant la Guerra Civil, ha desenterrat de diversos arxius la documentació relacionada amb el cas. “El que sabem d'on estan enterrats ho vaig descobrir casualment a la causa general. Mirant milers de documents em trobo la declaració de les vídues. Em vaig posar en contacte amb la família d'Isasa i amb la Generalitat, i ho van agafar ells. Durant quatre anys la cosa ha estat parada, amb el 155, la covid..., i ara ho volen reactivar.” El Departament de Justícia està gestionant els permisos dels propietaris necessaris per poder buscar la fossa i cerca més indicis per determinar-ne el lloc exacte.

Alegre (1902), natural de Fuentes de Rubielos (Terol), era moler i va ingressar al cos de bombers el desembre del 1936 per reforçar la plantilla a causa de la guerra, i Isasa (1903) era originari de Montoro (Còrdova) i havia fet de xofer fins que es va incorporar al cos, el març del 1929. Entrada la guerra, el febrer del 1937, les patrulles de control van detenir Isasa “pels seus antecedents polítics” i el van conduir a la txeca de Sant Elies, on s'hi va estar vuit dies fins que el van deixar

Bartolomé Isasa. A sota, Manuel Alegre ■ EL PUNT AVUI

anar “per actives gestions dels seus companys del cos”. Sis mesos més tard es va afiliar a la Falange.

Sobre les circumstàncies exactes de l'assassinat hi ha versions divergents. Segons el testimoni que va donar la vídua d'Isasa, Isabel Soriano, l'octubre del 1940, en el procés de la causa general, els dos soldats de l'exèrcit republicà haurien desertat, s'haurien amagat uns dies a la masia i, en sortir, haurien mort per foc amic: “Al intentar incorporarse a las filas nacionales, los elementos moros que las constituían hicieron fuego sobre él mantándolo, tomándolo por guardia de asalto.” Així li ho haurien explicat dos bombers

amics i els habitants de la masia en aquell moment. La vídua d'Alegre, Rosario Bertolín, va corroborar aquesta versió el 21 de març del 1941, quan va declarar que “por una confusión sin duda propia de aquellos momentos resultó su marido alcanzado por unos disparos”.

Quatre anys més tard Soriano va canviar la versió per atribuir l'assassinat a l'altre bàndol. Segons consta en una instància per reclamar una pensió com a “viuda de Caído por Dios y por España”, “en la retirada roja hacia Francia fue descubierto por las fuerzas rojas y asesinado vilmente”. El delegat comarcal d'informació i investigació de la Falan-

454

bombers hi havia al cos de Barcelona entre el 1936 i el 1939. Més de 200 s'hi van incorporar durant la guerra (entre ells, 18 provinents de l'Hospitalet de Llobregat).

9

bombers van ser destituïts per les autoritats republicanes (4 definitivament, 4 readmesos posteriorment i un es trobava en zona franquista al principi de la guerra i es va reincorporar quan va finalitzar).

245

bombers van ser mobilitzats per l'exèrcit republicà (2 van ser declarats no aptes i 13 no es van arribar a incorporar).

29

bombers van desertar (18 es van passar al bàndol franquista i 11 van estar amagats).

14

bombers van morir o desaparèixer al front. Fins a 82 van ser empresonats en camps de concentració franquista.

27

bombers van ser sotmesos a consells de guerra i, d'aquests, 13 van ser condemnats. Fins a 17 es van haver d'exiliar i 4 d'ells van ser deportats a camps d'extermini nazi (2 hi van morir).

ge a Vic, també el 1944, sostenia que Isasa i Alegre es van voler unir a les que ells creien que eren forces nacionals, “*resultando ser patrullas de retaguarda marxista que andaban a la caza de desertores y obligando a la evacuación forzosa a Francia, las cuales patrullas los asesinaron seguidamente*”.

“Jo, personalment, em crec la primera versió, perquè és la primera i perquè ell era de la Falange, i no queda bé que et matin els teus”, reflexiona Ferrer. “Nosaltres no hi entrem, en això; al final són persones que estan enterrades, que van executar, estan en un lloc on no haurien d'estar i hi ha familiars que els busquen. Tota resta ha d'estar en un cementiri”, sosté el director general de Memòria Democràtica, Toni Font. De fet, la majoria de les fosses que obre la Generalitat són de soldats republicans, ja que el bàndol franquista es va ocupar molts anys de retornar els seus als familiars. A més, molts d'ells estaven enterrats amb ampolles amb les seves dades. “El nostre objectiu, per sobre de tot, és retornar les restes sempre que en tinguem l'oportunitat”, remarca Font.

La família d'Isasa desconeixia els detalls de la mort de Bartolomé. Els van saber per la investigació de Ferrer. Maria Isasa, que avui té 88 anys, està esperançada que la Generalitat comenci a excavar per trobar el pare: “Ho estic esperant des de fa anys, ja ho crec, mare meva! Només faig que parlar-li a ell, que el tinc aquí retratat, i li dic: «Aviam si t'ajunto amb la mama.» Si el troben, l'enterrariem amb ella a Montjuïc.”

Aleshores la Maria tenia sis anys i només recorda les penúries econòmiques de la seva mare, que havia de pujar un altre fill de 3 i estava embarassada. “Per això el meu pare estava tan a prop, perquè volia venir; havia explicat que ens portaria coses i menjar, perquè no teníem res de res”, relata la filla.

El net d'Isasa, Joan Carles Ferrández, comprèn la dificultat de trobar el punt exacte de la fossa malgrat la dada dels 70 metres: “Tot allò ha canviat molt, allà on hi havia un hort potser ara ja no hi ha res, i remoure tot allò sense saber exactament si és allà és un problema.”

Mentrestant, fa un parell d'anys van practicar la prova d'ADN a la filla per poder encreuar el resultat amb la genètica dels ossos que esperen, 82 anys després, que algú els desenterrí. ■

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Alguns dels signants de la Declaració de la Llotja de Mar firmen ara un nou document ■ EFE

Clam per denunciar que la Constitució violenta drets bàsics

Partits dels Països Catalans, bascos i gallecs signen una declaració la vigília del 43è aniversari de la carta magna

Redacció
BARCELONA

Partits dels Països Catalans, del País Basc i de Galícia signataris de la denominada Declaració de la Llotja de Mar van denunciar ahir, vigília del dia de la Constitució, que la carta magna "s'ha convertit en instrument per violentar drets democràtics bàsics". El 25 d'octubre de 2019, ERC, Junts per Catalunya, la CUP, MÉS per Mallorca i MÉS per Menorca, el BNG i EH Bildu van rubricar a Barcelona, junt amb altres formacions, un document per denunciar la regressió de drets i la repressió contra el procés i en defensa del dret a l'au-

La data

25.10.19

es va signar la Declaració de la Llotja de Mar per reivindicar un acord polític sobre la crisi catalana.

totodeterminació. Coincidint amb el 43è aniversari de la Constitució han fet pública una altra declaració en què critiquen que en nom d'aquella Constitució "s'impedeix vehicular el desenvolupament de la voluntat democràtica" i "es criminalitza i reprimeix qualsevol exercici democràtic que persegueixi tal

objectiu", diu el text, que considera la llei de lleis com un "impediment estructural d'un futur en democràcia" per a les diferents nacions a les quals pertanyen aquests partits. Per tot plegat, en reclamen una "reforma radical" tant pel que fa al model d'Estat com en drets socials.

"Continuarem demanant i lluitant per exigir a l'Estat un model que, des del reconeixement de la plurinacionalitat i del dret d'autodeterminació, permeti a la ciutadania dels nostres respectius pobles decidir democràticament el seu model polític i relació amb l'Estat", conclou el text. ■

Pujol alerta d'un "«A por ellos»" contra el català

Redacció
BARCELONA

El 126è president de la Generalitat, Jordi Pujol, va sortir ahir en defensa del català amb un avís a l'Estat espanyol que, si resol la qüestió de la llengua en la línia de l'"A por ellos", Catalunya com a "entitat política" s'anirà situant "al

marge". En un article al diari *La Vanguardia*, Pujol adverteix que això, "en comptes de ser un factor positiu per a Catalunya i per al progrés general espanyol, pot ser un obstacle seriós per al conjunt de l'Estat". L'exdirigent de Convergència subratlla que la decisió sobre la llengua d'ensenyament "sí

que és una qüestió d'estat" i que "afecta les bases del viure col·lectiu".

D'altra banda, el fundador de CDC recorda que la manifestació massiva del 10 de juliol de l'any 2010 contra la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut va provocar que la reivindicació tingués "to de ruptura". ■

www.clubdelsubscriptor.cat

972 18 64 45

De dilluns a dijous, de 8 del matí a 3 de la tarda, i divendres de 8 del matí a 2 de la tarda

2x1
TOT L'ANY

OCINE

OCINE
Girona

C. Pont de la Barca, 12 de Girona

Preu de l'entrada: 7,20 €

Platja d'Aro

Ctra. Platja d'Aro a s'Agaró, Polígon la Bòbila, s/n

Preu de l'entrada: 7 €

Blanes

C. Ses Falques, 10
Preu de l'entrada: 6,80 €

DE DILLUNS A DIJOUS, EXCEPTE FESTIUS I VIGÍLIES DE FESTIUS

L'oferta només és vàlida per al mateix dia i sessió.

Queden excloses de la promoció les pel·lícules en 3D digital i les pel·lícules distribuïdes per la Warner. Promoció no vàlida per a esdeveniments. No acumulable a altres promocions

Cal presentar directament la targeta de subscriptor juntament amb el DNI a la taquilla del cinema

Gran Teatre del Liceu

SORTEIG
ACONSEGUEIX 2
ENTRADES GRATUÏTES

RIGOLETTO

Gran Teatre del Liceu de Barcelona, dilluns 13 de desembre, a les 19 h

Inscriu-t'hi a www.clubdelsubscriptor.cat o al 972 18 64 45
Tens temps fins al dia 9 de novembre a les 12h. Molta sort!

ANIER

La Mirona de Salt, divendres 10 de desembre, a les 21.30 h.

OFERTA 2x1
LIMITADA
Preu de l'entrada: 18 euros

Per a reserves, cal trucar al 972 18 64 45

LO NUESTRO

Eu Manzanares i Sala Flyhard

Teatre L'Ateneu de Celrà, dissabte 18 de desembre, a les 20 h

OFERTA 2x1
LIMITADA
Preu de l'entrada: 14 euros

Per a reserves, cal trucar al 972 18 64 45

MUSEU DEL PESSEBRE DE CATALUNYA DE MONTBLANC

C/ Solans, 22-24 de Montblanc, a la Conca de Barberà

OFERTA 2x1
IL-LIMITADA
Preu de l'entrada: 4 euros
Per a més informació: www.museudelpessebre.cat

Per a reserves, cal trucar al telèfon 660 76 36 45

El Punt Avui no es fa responsable dels productes i serveis de tercers, responsabilitat que assumeixen íntegrament les empreses col·laboradores

Atenció al client 972 18 64 80 i també a atencioclient@elpuntavui.cat